

Wstęp do poetyki

dr Krzysztof Gajewski

Spis treści

1 Podręczniki	1
2 Znak językowy	1
3 Akty mowy (Austin)	2
4 Komunikacja językowa	2
5 Pojęcie stylu (Kroeber)	2
6 Klasyfikacja stylów	2

1 Podręczniki

- Michał Głowiński, Aleksandra Okopień-Sławińska, Janusz Sławiński, Zarys teorii literatury
- Maria R. Mayenowa, Poetyka teoretyczna. Zagadnienia języka
- Michał Głowiński, Teresa Kostkiewiczowa, Aleksandra Okopień-Sławińska, Jerzy Sławiński, Słownik terminów literackich
- Bożena Chrzastowska, Seweryna Wysłouch, Poetyka stosowana
- Adam Kulawik, Poetyka. Wstęp do teorii dzieła literackiego
- Ewa Miodońska-Brookes, Adam Kulawik, Marian Tatara, Zarys poetyki
- A. Gajewska, T. Mizerkiewicz (red.), Ćwiczenia z poetyki

2 Znak językowy

Dwuelementowa koncepcja znaku (de Saussure)

- Znaczące (*signifiant*)
- Znaczone (*signifié*)

N
|
Z

Trójelementowa koncepcja znaku (Frege)

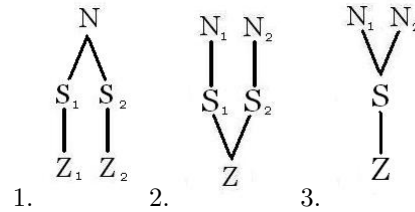
- Znak (nazwa)
- Sens (*Sinn*)
- Znaczenie (*Bedeutung*)

N
|
S
|
Z

- Znak — konotacja — denotacja (zbiór desygnatów)
- Znak — intensja — ekstensja
- Znak — treść znaczeniowa — zakres znaczeniowy
- Znak — znaczenie (*meaning*) — odniesienie (*reference*)

Stąd wyróżniamy następujące funkcje semantyczne:

- konotowanie
- denotowanie
- desygnowanie

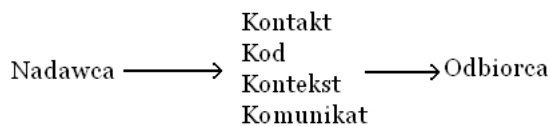
1. Polisemia (wieloznaczność) i homonimia
2. Synonimia (dwa sensy, dwa znaczenia — Gwiazda Wieczorna i Gwiazda Poranna)
3. Synonimia (jeden sens, dwa znaczenia — np. jabłko i *pomme*)

3 Akty mowy (Austin)

- Konstatacje — posiadają wartość logiczną prawdy lub fałszu
- Performatywy — prowadzą do zaistnienia faktów społecznych (polecenia, obietnice, przeprosiny, podziękowania, gratulacje, powitania, udzielenie ślubu, wypowiedzenie wojny itd.)

4 Komunikacja językowa

Składniki aktu komunikacji:

(Roman Jakobson, *Poetyka w świetle językoznawstwa*)

Funkcje języka wg Romana Jakobsona

- Nadawca — funkcja ekspresywna (emotywna)
- Odbiorca — funkcja impresywna (konatywna)
- Kontakt — funkcja fatyczna (Malinowski)
- Kod — funkcja metajęzykowa (np. metapoetycka)
- Kontekst — funkcja poznawcza (kognitywna)
- Komunikat — funkcja poetycka (uprządkowanie naddane, nadorganizacja wypowiedzi)

5 Pojęcie stylu (Kroeber)

1. Cechy stylistyczne pojawiają się jako rezultat swobodnego wyboru (fakultatywność).
2. Tworzą spójną całość (nieprzypadkowość).

6 Klasyfikacja stylów

- Teoria trzech stylów
 1. niski (*stilus humilis, subtilis, attentuatus, extentuatus, genus gracile, genus tenue*)
 2. średni (*stilus mediocris*)
 3. wysoki (*grandiloquus, genus altiloquum, altisonum, amplum, generosum, magnificum, magniloquum, sublime*)
- Styl przezroczysty (neutralny) i nieprzezroczysty
- Społeczne style funkcjonalne (mówiony, artystyczny, naukowy, publicystyczny, urzędowo-kancelaryjny itd.)